До
Членовете на научното жури
за защита на дисертационен труд

С Т А Н О В И Щ Е

от доц. д-р Борис Богданов Ланджев,
преподавател в Юридическия факултет на УНСС и съвместител в Института за държавата и правото, вътрешен член на научното жури за защита на дисертационен труд,
за представения от Златка Здравкова Вангелова – докторант на самостоятелна подготовка в Института за държавата и правото - дисертационен труд на тема „Правни средства за защита на миноритарните акционери по Търговския закон” за придобиване на образователната и научна степен „доктор по право”

Уважаеми членове на научното жури,

С предложения за обсъждане дисертационен труд „Правни средства за защита на миноритарните акционери по Търговския закон” докторант Златка Вангелова се явява на публична защита за придобиване на образователната и научна степен „доктор по право”.

Представеният за защита дисертационен труд е резултат на дългогодишни целенасочени и задълбочени изследвания в областта на защитата на правата на миноритарните акционери както от теоретични, така и от практически позиции. Състои се общо от 377 страници, като включва четири дяла с по няколко глави във всеки дял, въведение, заключение, списък на съкращенията и списък на използваната литература. Приложена е обширна библиография от общо 159 заглавия на български, руски, немски и английски език.

Разглежданата тема не е била обект на самостоятелно изследване в българската правна литература въпреки нейната значимост както с оглед на търговската практика, така и от гледна точка на социалните й измерения. В това се състои и особената актуалност на изследвания проблем във връзка с възникващите многобройни въпроси не само от общотеоретично, но и от практическо естество. Безспорна е и дисертабилността на така избраната тема, тъй като е посветена на изясняването на едно

често срещано житейско явление, което съпътства битието на немалка част от българското население, представлявайки наред с това един доста сложен търговско правен институт.

Значимо положително качество на предложения дисертационен труд представлява избраната от докторанта структура на изследването, която дава възможност за пълен, точен и изчерпателен анализ на същността и цялостното съдържание на способите за защита на правата на миноритарните акционери посредством упражняването от тяхна страна на общо пет законоустановени колективни права, като последното от тях (правото на т. нар. „деривативен иск" по смисъла на чл. 240а от ТЗ) е анализирано само най-общо от докторанта поради специфичното му място в разглежданата система на защита. Така дял първи, който включва седем глави, е посветен на правото на свикване на общото събрание на акционерите по инициатива на миноритарните акционери по чл. 223 от ТЗ. Във втория дял на дисертацията, съдържащ шест глави, обстойно е разгледано правото на миноритарните акционери да искат включването в дневния ред на общото събрание на нови въпроси при условията и по реда на чл. 223а от ТЗ. Дял трети, който се състои от единадесет глави, анализира правото на миноритарните акционери да искат назначаване на контрольор по чл. 251а от ТЗ. Накрая в дял четвърти, съдържащ шест глави, се акцентира върху правото на миноритарните акционери да искат от съда назначаване или освобождаване на ликвидатори при условията и по реда на чл. 266, ал. 4 от ТЗ .

В представения дисертационен труд по мое мнение се съдържат следните **основни положителни характеристики**, сред които се забелязват и редица **научни приноси**:

1. Като общо достойнство на дисертационния труд ще изтъкна свойствения за автора изключително аналитичен подход при изясняването на всички повдигнати въпроси. Нито един проблем не е заобиколен, а докторантът подробно и максимално изчерпателно се е опитал да даде убедителен отговор на всеки един от тях. Това е довело и до значителния обем на дисертацията без да се забелязват почти никакви самоцелни отклонения, който като цяло не е характерен за подобни изследвания.

2. Докторантът е разгледал и разграничил по един много убедителен начин значимия от практическа гледна точка въпрос за т. нар. „мажоритарни" и „миноритарни" акционери. Въпреки че използваната терминология не се съдържа в българското законодателство, тя отдавна е придобила гражданственост, като широко се използва в икономическата литература. Авторът правилно е отбелязал, че посоченото

разграничение не е от аритметичен порядък, а е в зависимост от мярата на участие или неучастие на акционерите в дейността на общото събрание на съответното акционерно дружество.

3. Много добро впечатление прави използването на интердисциплинарния подход при изграждането на редица моменти от дисертационната теза, като изследваният проблем се разглежда от позициите не само на търговското право, но и на икономическата теория и практика. Като типичен пример в това отношение мога да посоча изясняването както от юридически, така и от икономически и счетоводни позиции на въпросите около изготвянето на годишния финансов отчет на акционерното дружество, неговия независим финансов одит и особеностите на фигурата на регистрирания одитор във връзка със специфичните правни проблеми около искането за назначаване на контрольор от страна на миноритарните акционери.

4. Интерес представлява и избраният от докторанта подход да изяснява защитата на всяко от разглежданите малцинствени права не само от материални търговско правни позиции, но и от процесуална гледна точка. Този подход е приложен неотклонно и последователно при изследването и на четирите разглеждани колективни права на миноритарните акционери. Използването на разглеждания интердисциплинарен подход с изрично подчертаване на процесуалните измерения на изясняваните проблеми прави труда изключително актуален във връзка с непосредственото му практическо приложение.

5. Според мен авторът заслужава специални поздравления за детайлното теоретично обосноваване на причините са съществуването не само на индивидуални членствени права на акционера, но и на колективни малцинствени права, които да дадат възможност и на миноритарните акционери да участват по особен начин в управлението на акционерното дружество. В тази връзка докторантът се позовава на отдавна станалото класическо за теорията и практиката на корпоративното управление съчинение на Адолф Бърл и Гардинър Мийнс „Модерната корпорация и частната собственост”, където е поставен акцентът върху съществуващото обективно противоречие между „собственост” и „контрол” при предприятията, организирани под правната форма на акционерни дружества (корпорации).

6. Докторантът много активно е използвал сравнително правния метод при доказване и обосноваване на своите тези. Широко са използвани и коментирани отделни законодателни решения от австрийското, немското, руското, гръцкото,

унгарското, американското и английското право, както и актове на правото на Европейския съюз.

7. Много съществено предимство на дисертационния труд представляват и многобройните предложения de lege ferenda, които са обобщени в последната глава на дисертацията. Става дума за 22 отделни предложения, които съдържат и конкретни формулировки на правни разпоредби, а не само общи пожелания.

Наред с посочените положителни моменти трябва да отбележим и някои **критични бележки**, които обаче **по никакъв начин не омаловажават многобройните достойнства на рецензирания дисертационен труд**:

Според мен на някои места докторантът се е изкушил да разглежда някои въпроси твърде самоцелно. Така например съществува опасност от известно „разводняване" на анализа при твърде подробното изясняване на счетоводните правила в тяхната връзка със съставянето на годишните финансови отчети и независимия финансов одит. Темата сама по себе си е интересна, но по мое мнение не е свързана с дисертационната теза.

Изтъкнатите забележки по никакъв начин не са в състояние да променят положителното ми впечатление от дисертационния труд. **Ето защо по мое дълбоко вътрешно убеждение рецензираната дисертация напълно отговаря на законовите изисквания по смисъла на чл. 6, ал. 2 от ЗРАСРБ и затова давам пред уважаемото научно жури положителна оценка за представения от Златка Здравкова Вангелова – докторант на самостоятелна подготовка към Института за държавата и правото - дисертационен труд на тема „Правни средства за защита на миноритарните акционери по Търговския закон" за придобиване на образователната и научна степен „доктор по право".**

Изготвил становището

член на научното жури: .....

(доц. д-р Борис Ланджев)